

Stockholm
2008-04-28

Remissvar Delbetänkande SOU 2007:107

Delbetänkande SOU 2007:107 ”Opinionsbildande verksamhet och små myndigheter” tar upp frågan om opinionsbildning i offentlig regi. Framväxten av myndigheternas informationsverksamhet belyses, samtidigt som exempel ges på den kritik som framförts mot myndigheter som bedriver politisk opinionsbildning med ideologiska förtecken. Här kan vi läsa att den sammanlagda externa informationsverksamheten hos 50 undersökta myndigheter år 2006 uppgick till knappt 900 miljoner kronor. Utav dessa användes 300 miljoner kronor för verksamheter av direkt opinionsbildande karaktär.

Delbetänkandet brister i att man inte på tillräckligt sätt berör de ideologiserade exempel på opinionsbildning som förekommer i offentlig regi. Istället fokuseras på opinionsbildande verksamheter som kan beskrivas som informerande, eller drivs i syfte att attrahera arbetstagare. Förvaltningskommitténs överväganden och slutsatser är alltför tekniskt lagda. Den diskussion som förs om opinionsbildning kring politiskt kontroversiella frågor är värdefull. En stor brist existerar dock i delbetänkandet i och med att denna diskussion i huvudsak är teoretisk lagd och inte tar upp frågan om den ideologiskt färgade opinionsbildning som idag faktiskt sker inom svenska myndigheter.

Under senare tid har omfattande kritik framförts mot myndigheternas opinionsbildande verksamheter. Anledningen är att myndigheter i Sverige årligen spenderar över en miljard kronor på opinionsbildning. Statliga byråkrater influerar samhällsdebatten, utifrån egna ideologiska ställningstaganden och det särintresse som byråkratin själv utgör.

Ett vänsterperspektiv har ofta dominerat offentlig informationsspridning. För att ge ett exempel så skickade Skolval 2006 under förra valrörelsen ett informationspaket till 1518 högstadie- och gymnasieskolor. Projektet arrangerades i samarbete med Ungdomsstyrelsen, Valmyndigheten och den sittande socialdemokratiska regeringen. I skolmaterialet fanns dvd filmer om politisk ideologi som valts ut av Utbildningsradion. Men informationen var långtifrån objektiv. Samtliga paket innehåll dvd film om endast en politisk ideologi – socialismen.¹

Vi kan välja att studera Sida som exempel på hur delbetänkandet inte fångar hela bilden. I delbetänkandet står att Sida spenderar 18,5 miljoner kronor på informationsverksamheter av direkt opinionsbildande natur under 2006. Denna summa motsvarar den totala budget som Sveriges största tankesmedjor har till sitt förfogande, många gånger den budget som mindre tankesmedjor rör sig med. I myndighetens fall rör detta endast budgeten för opinionsbildning, medan tankesmedjor förstås har andra kostnader än ren opinionsbildning. Dessutom framkommer i delbetänkandet att de kostnadsuppskattningar som myndigheterna lämnat ut ”sammanlagt är i underkant”.

Sida är alltså i sammanhanget en mycket viktig aktör i svensk opinionsbildning som satsar minst lika mycket på opinionsbildning som de mest välfinansierade svenska tankesmedjorna. I delbetänkandet kan vi läsa att Sida genomför ”aktiviteter för att väcka intresse för internationellt utvecklingsarbete, inklusive särskilda aktiviteter riktade mot skolan”. Men delbetänkandet tar inte upp att mycket av Sidas informationsspridning är djupt politiserat. Det är bland annat tydligt att organisationen har en grundläggande socialistisk perspektiv på internationell utveckling. I boken ”Perspektiv på fattigdom”, som myndigheten utgav 2004, skriver man på flera ställen om behovet av ”rättvis fördelning” och ”social utjämning”.

Vi kan vidare i samma bok läsa: ”Frågor som ojämlikhet behöver därför tas upp innan man vidtar åtgärder för att öka tillväxten”. Myndigheten är alltså så pass ideologisk att man inte ser ekonomisk utveckling i fattiga länder som något positivt ifall de inte leder till socialismens visioner om rättvis fördelning och social utjämning. I Sidas bok står att de flesta utvecklingsländerna hittills har ”haft föga nytta vare sig av den ökade internationella handeln eller av ökningarna av investeringar och kapital och inte heller de stora framstegen inom informationstekniken”.² För en informerad läsare bör det vara tydligt att forskning och historisk erfarenhet går rakt emot den bild som Sida framför.

Handel, investeringar och teknologisk utveckling har dramatiskt förbättrat levnadsvillkoren för miljarder människor under senare år – en trend som än idag starkt fortsätter lyfta människor ur fattigdom till välstånd i exempelvis Östeuropa, Indien, Kina och Vietnam. Det kan anses märkligt att Sida framför en bild som i grunden går emot etablerad erfarenhet och vetenskaplig kunskap. Detta är en bild som annars begränsar sig till en radikal vänster som av ideologiska skäl vill bortse ifrån välståndsutveckling som marknadsliberala reformer inneburit i olika delar av världen. Men de idéer som återfinns inom denna radikala vänster är tyvärr inte främmande för Sida.

I skriften ”Jämställdhet gör världen rikare”, publicerad av Sida 2005 kan vi läsa följande: ”Könsdiskriminering är en av de största orsakerna till fattigdom i en värld där 99 procent av världens samlade förmögenheter ägs av män och 90 procent av inkomsterna tillfaller män.”³ Det är en vanlig myt bland radikalvänstern att kvinnor enbart äger en procent av världens samlade förmögenheter och mottar tio procent av inkomsterna. I själva verket är påståendet oerhört verklighetsfrånvänt. Kvinnorna i *flera enskilda länder* äger omkring eller över en procent av världens tillgångar.

Hur många länder finns överhuvudtaget att finna där kvinnor äger högst en procent av tillgångarna och får högst tio procent av tillgångarna? Sida svarar inte på denna fråga, då de saknar all form av vetenskaplig uppbackning för sitt påstående. Att myndigheten väljer att publicera dessa siffror som sanning är minst sagt märkligt. Det förstärker bilden av hur Sidas informationsarbete kan utgå ifrån vänsterns ideologiska myter snarare än objektiv kunskap. Myndigheten använder även skattepengar för att finansiera politiska rörelser på den yttersta vänsterkanten. För att ge ett exempel så ges Sida-pengar, via Forum Syd, till Vänskapsförbundet Sverige-Nicaragua som på sin hemsida skriver att deras mål ”är att ge stöd till revolutionens landvinningar”.⁴

Sida finansierar i detta fall en uttalat revolutionär kommunistisk organisation med intima kopplingar med sandinistregeringen. Via Forum Syd var Sida även delaktig i att finansiera boken ”Kuba, en annan värld är möjlig”, som utgavs 2003 av Svensk-Kubanska Föreningen. Boken är en hyllning till den diktaturiska kommunistiska regimen i Kuba.⁵ Det finns många

fler exempel på hur Sida präglas av socialistiska föreställningar eller finansierar organisationer med socialistiska förtecken.

Inte heller är Sida den enda myndighet som bedriver idéverksamhet utifrån ideologiskt perspektiv. Exempelvis anordnade Integrationsverket 2002-08-23 en workshop under benämningen ”Insatser mot rasism och etnisk diskriminering Utifrån ett köns- och klassperspektiv”. De medverkande talarna utmärktes av att de hade ett tydligt ställningstagande för marxistisk klasstänkande och vänsterradikal feminism. En av talarna inledde sitt tal med att förklara att hon var ”övertygad feminist” medan en annan höll ett marxistiskt brandtal under rubriken ”Åter till Marx”. Anförare med motsatt åsikt var inte bjudna att komma till tals.⁶

Delbetänkande för en teoretisk diskussion om myndigheternas opinionsbildning. Exempelvis rörande det fenomen att myndigheter ibland bedriver informationskampanjer som syftar till att behålla eller öka resurserna till den egna verksamheten. Vidare diskuteras hur pass effektiva offentliga opinionsbildande kampanjer är i relation till de pengar som spenderas. Bland den teoretiska diskussionen kan man förvisso hitta formuleringar som relaterar till myndighetsverksamhet involverande ideologisk opinionsbildning. Exempelvis står i delbetänkandet att det enligt kommitténs uppfattning finns områden där myndigheterna inte bör ägna sig åt opinionsbildning och där ”restriktivitet bör iaktas även från regeringen och riksdagen med att tilldela myndigheter denna typ av uppgifter”. Det står även att den opinionsbildande verksamheten måste bedrivas ”med iakttagande av saklighet och opartiskhet”.

Men det finns ingen större fokus kring den rådande situationen där svenska myndigheter spenderar stora summor pengar på opinionsbildning som kan ha rena politiska förtecken. De mest tydliga fallen på ideologisk opinionsbildning inom offentlig regi är viktig information som utelämnas. Den som läser delbetänkandet kan förbli omedveten om videoband som skickas ut till mer än tusen skolor för att förmå skolbarnen att bli socialister innan valrörelsen; offentlig workshops fokuserade på marxistiskt och vänsterradikalt feministiskt tänkande; en ideologisk inställning inom Sida att ekonomisk utveckling i fattiga länder måste leda till socialismens vision om jämlikhet ifall åtgärder bör vidtas för att öka tillväxten; skattepengar som via Sida och Forum Syd hamnar i en revolutionärt kommunistisk organisation eller finansierar en bok som hyllar en kommunistisk diktaturregim.

Ett offentligt betänkande tjänar på att vara informerande och fånga den relevanta problembilden. Genom att förbise de tydligaste uttrycken för ideologisk myndighetsinformation misslyckas delbetänkande SOU 2007:107 med denna uppgift. Den teknokratiska diskussion som förs relaterar samtidigt inte tillräckligt till exempelvis Sidas socialistiskt inriktade opinionsinsatser. En genomgående granskning av de värsta avarterna av opinionsbildning med ideologiska förtecken inom svenska myndigheter vore önskvärd som komplement till delbetänkandet.

Nima Sanandaji
VD tankesmedjan Captus

Postadress:
Captus
Styrmansgatan 14D
114 54 Stockholm

Presskontakt
Tel: 0709-792079
Mail: info@captus.nu

Referenser

¹ Public service väljer vänster, Sunt Förnuft, februari 2008

² Perspektiv på fattigdom, Sida, 2004

³ Jämställdhet gör världen rikare, Sida, 2005

⁴ Forum Syds hemsida.

⁵ Kuba, en annan värld är möjlig, Svensk-Kubanska Föreningen, 2003.

⁶ Sammanfattning av seminariet finns upplagd på nätet

<http://www.sverigemotrasism.nu/upload/docs/workshop.doc>